

Tirami sù: een ‘Caribische Dutch connection’

door Jerry Dewnarain

Ronny Lobo is van huis uit architect, een succesvolle bouwmeester (in 1992 ontving Lobo de Cola Debrotprijs voor Architectuur, de hoogste culturele onderscheiding op Curaçao) die ook in Suriname gebouwen heeft ontworpen zoals de RBC aan de Jaggernath Lachmonstraat. Als schrijver debuteerde hij met de roman ‘Bouwen op drijfzand’. Dat boek gaat over een zeer succesvolle architect, Kenzo Schmidt die gelijktijdig een huis ontwerpt op Curaçao voor een Hollands echtpaar uit Mexico en een nog ongetrouwd stel op Bonaire. De ingrediënten die nodig zijn voor de onvermijdelijke botsingen tussen architect en opdrachtgevers worden subtiel ingevoerd door de auteur, die net als Kenzo behalve bouwkundige ook een bevlogen en kunstzinnig architect is. Ingrediënten die toch al gecompliceerd zijn door de haaks op elkaar staande karakters van de hoofdpersonen, maar die nóg gecompliceerder worden wanneer Kenzo smoorverliefd wordt op zijn opdrachtgeefster Karen. Bovendien blijkt er nog een ingewikkelde verhouding te bestaan tussen de beide echtparen: Paul Michel en Karen Oei kennen elkaar beter dan goed voor hen is.

Lobo’s tweede boek ‘Tirami sù’ is een vervolg van zijn debuutroman. Een aantal personages uit zijn debuutroman ‘Bouwen op drijfzand’ keert terug, onder wie architect Kenzo Schmidt en zijn vriendin Karin Goodweather-Oei. Vandaar mijn korte bespreking hierboven van dit boek. Echter, ‘Tirami sù’ kan moeiteloos apart gelezen worden zonder voorkennis te hebben van de inhoud van ‘Bouwen op drijfzand’. De lezer zal geen ‘informatieachterstand’ ondervinden, omdat deze makkelijk kan kruipen in de huid van de personages. ‘Tirami sù’ gaat kortgezegd over een spannende zoektocht van twee tieners naar hun afkomst, een bekend thema in de Caribische literatuur. Bovendien kaart Lobo ook een ander thema aan, namelijk ‘adoptie’. Binnen de Caribische Nederlandstalige literatuur is Lobo een van de weinige schrijvers die het thema ‘adoptie’ bespreekt.

“Karin had zich voorgenomen om Elroy een betere jeugd te geven dan ze zelf had gehad. Van haar tienermoeder had ze geen warmte gekregen. Een vader

had ze nooit gekend. Haar oma had haar hele jeugd in een internaat doorgebracht, geen wonder dat haar moeder geen warmte aan haar kon geven. Zo wordt elke generatie getekend door de ellende van de vorige ...” Deze laatste zin uit pagina 14 van ‘Tirami sù’ geeft de hoofdgedachte van het verhaal weer: uit verschillende relaties zijn twee kinderen voortgekomen, Elroy en Silvana. Elroy gaat door voor de zoon van Karin en Roy, en Silvana is geadopteerd. Zij raken smoorverliefd als ze op dezelfde Curaçaose school terechtkomen. Rond hun puberteit ontstaat bij beide kinderen een drang om op zoek te gaan naar hun identiteit. Elroy twijfelt over de vraag wie zijn biologische vader is en Silvana is op zoek naar haar biologische ouders. Roy werd, door zijn Chinese ogen ‘chino’ genoemd en Sylvana werd op de lagere school geplaagd. De schoolkinderen noemden haar ‘zwartje’. De ontknoping van het verhaal wordt ondersteund dankzij internet: met dit medium komen de jonge tieners tot de ontdekking dat zij halfbroer en -zus van elkaar zijn. ‘Tirami sù’ is een moderne versie van Cola Debrots boek ‘Mijn zuster de negerin’, dat in 1935 uitkwam. De toepassing van internet, het gebruik van mobiele telefoons, sms’jes en laptops maken het verhaal heel modern voor de jonge lezers. Het is ongetwijfeld een boek dat de jeugd, vooral de Caribische jeugd, zal boeien vanwege de herkenbaarheid van het thema – zoektocht naar afkomst of identiteit (queeste).

De schrijver bouwt bovendien de spanning van de plot op, ‘steen voor-steen’-om tot de ontknoping te komen. Met de ruimte (waar het verhaal zich afspeelt: Nederland-Aruba-Curaçao-Bonaire; de connectie tussen moederland Nederland en zijn eilanden) en zijn beeldend taalgebruik, overigens een sterk wapen van de schrijver Lobo, metselt hij zijn bouwsel tot een boeiend verhaal. Een voorbeeld: dialoog tussen Elroy en Silvana: ‘In mijn paspoort staat dat ik in Nederland ben geboren. Dat geloof ik niet. De geboorteplaats staat toch vast? Dat kan je niet meer veranderen. Bij een zogenaamde gesloten adoptie wel. Dan worden alle banden met de biologische ouders verbroken en weten de adoptieouders niet wie die ouders zijn en waar ze wonen. Wat wil je met deze informatie? Mijn biologische ouders vinden. Ik mag toch achter de waarheid zien te komen. Ga je mij helpen? Elroy startte zijn zilver grijze Macintosh en opende Safari. Hier heb ik al een website www.iwasadopted.com: A central place for family to reunite. Simply, easy fast. Registration takes only 5 minutes.

Silvana keek hoopvol' (p. 104/105). Hierna volgt een spannende zoektocht van Elroy en Silvana naar mensen op onder andere Curaçao die meer kunnen vertellen over hun verleden. Hierdoor komen de hoofdfiguren achter hun verrassende afkomst!

Met 'Tirami sù' bewijst Lobo dat hij gegroeid is als schrijver. Hij weet onder andere de juiste 'bouwmaterialen' – dus woorden – te kiezen om de strekking van zijn verhaal te verhelder. Bij architectuur zijn het de bouwmaterialen, bij muziek de noten, bij literatuur de woorden. En hierin is Ronny Lobo behoorlijk geslaagd.

Bron: *De Ware Tijd Literair*, 7/8 mei 2016